

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Інститут філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2021 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА» (ФРАНЦУЗЬКА МОВА)
II КУРС

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація : 035.055 Романські мови і літератури (переклад включно) – перша французька

Освітня програма: 035.055.03 Мова і література (французька)

Освітній рівень: перший (бакалаврський)



2021-2022

Розробник:

Ананьєва Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

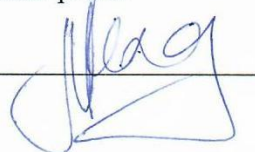
Викладачі:

Ананьєва Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

Протокол від «31» серпня 2021 р. №1

Завідувач кафедри



(Русудан МАХАЧАШВІЛІ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (*керівником проектної групи*)

Мова та література (французька)

____.____.2021 р.

Гарант освітньої програми

(*керівник проектної групи*)

(Ігор ЛАСКА)

Робочу програму перевірено

01 . 09.2021 р.

Заступник директора Інституту філології



(Людмила ЗАЯЦЬ)

Пролонговано:

на 21 /22 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2021р., протокол № _____

на 22 /23 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2022р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА» (французька мова)

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
«Теоретична фонетика (французька мова)»	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання навчання та оцінювання	французька, українська
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120
Курс	2
Семестр	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	56
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	26
Форма контролю	Іспит 30

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Курс теоретичної фонетики є продовженням курсу практичної фонетики і частиною комплексного державного іспиту.

Метою дисципліни "Теоретична фонетика" є формування у студентів уявлення про специфіку фонетичних засобів французької мови.

У **завданні** дисципліни входить виклад найважливіших компонентів і аспектів фонетичної системи, розгляд основних концепцій, особливостей елементів фонетики і фонології, дослідження проблеми інтонації.

Основні завдання запропонованого курсу наступні:

1. Виявлення об'єктивного характеру фонетичних закономірностей.
2. Аналіз взаємодії і взаємозв'язку елементів різних рівнів.
3. Відображення сучасних тенденцій французької вимови.

В результаті вивчення курсу теоретичної фонетики французької мови студенти повинні знати :

- інвентар фонетичних одиниць французької мови на сегментному і просодичному рівнях та способи їх систематизації ;
- способи взаємодії звуків у мовному потоці і найважливіші фонетичні чергування ;
- функціональний статус одиниць сегментного рівня як компонентів фразової просодії ;
- принципи фоностилістичної диференціації усних текстів у французькій мові;
- найважливіші вимоги сучасної орфоепічної норми.

В результаті вивчення курсу студент II курсу повинен вміти:

- надавати теоретичну інтерпретацію фонетичним явищам;
- використовувати сучасні методи лінгвістичного аналізу мовних явищ;
- ілюструвати кожне теоретичне положення конкретними мовними прикладами;
- використовувати теоретичні знання у практичному викладанні французької мови в майбутньому.

Структура курсу передбачає теоретичні заняття та практичні заняття в невеликих групах, що дозволяє забезпечувати **індивідуальний підхід** до кожного студента. Викладання лекційного матеріалу здійснюється французькою мовою. Теми, які обговорюються на семінарах, визначено робочою програмою. Окремі теми курсу опрацьовуються студентами самостійно за допомогою рекомендованої літератури, методичних матеріалів та посібників.

Контроль розуміння та засвоєння студентами матеріалу курсу відбувається на практичних заняттях, як правило, у формі тестів, виступів і доповідей з вивченої теми. Вивчення курсу завершується складанням іспиту.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних

компетентностей:

ЗК 4 – здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК 5 – здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 6 – здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 7 - уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 8 – здатність працювати в команді та автономно;

ЗК 9 – здатність спілкуватися іноземною мовою;

ЗК 10 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 13 – здатність проведення досліджень на належному рівні.

Також, таких *фахових компетентностей*:

ФК 1– усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 4 – здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди французької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 6 – здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати французьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8 – здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 14 – *мовленнєво-фонетична компетентність передбачає*: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (наголос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та сформованість фонематичних навичок мовлення (рецептивних і репродуктивних); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти.

ФК 15 - *інтеракційна компетентність передбачає*: уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

ПРН 2 – ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3 – організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7 – розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8 – знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію французької мови і літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12 - аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15 - здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 17 – збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв’язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18 – Мати навички управління комплексними діями або проєктами у розв’язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19– Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ПРН 20– Володіти мовою фаху на рівні B2-C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання.

Діяльність студентів у Центрах компетентностей

Участь студентів у Центрах компетентностей покликана сприяти дослідженню та розвитку власної мовленнєвої діяльності з позиції норм вимови, її варіантів і тенденцій розвитку, розвитку уміння спостереження та аналізу фонетичних явищ, сприяння розвитку навиків ефективної комунікації з використанням знань про стилістичну і соціальну диференціацію вимови, набуття навичок транскрибування та включає такі види робіт, як захист презентацій, конкурси з практичними завданнями, проведення фонетичних тренінгів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Модулі	Разом	Лекцій	Практичні	Самостійна робота	МКР
Змістовий модуль I						
1.	Предмет і завдання теоретичної фонетики.	4	2	2		
2.	Фонематична система французької мови. Сучасні вимовні тенденції голосних і приголосних.	10	2	2	6	
	Модульна контрольна робота	2				2
Разом за модуль I		16	4	4	6	2
Змістовий модуль II						
3.	Фонетичний склад. Ритмічна група і наголос. Поняття про синтагму. Фонетичні характеристики синтагми.	12	2	6	4	
4.	Комбінаторна фонетика (характерні явища мовного потоку). Кількісні модифікації фонем.	8	2	4	2	
5.	Фонетичні явища мовного потоку. Зв'язування. Зчеплення. Якісні модифікації фонем.	8	2	4	2	
	Модульна контрольна робота	2				2
Разом за модуль II		30	6	14	8	2
Змістовий модуль III						
6.	Просодія. Надсегментний рівень фонетичного аналізу. 10 базових інтонацій П.Делатра. Функції наголосу у мовному потоці.	6	2	2	2	
7.	Інтонація різних комунікативних типів речень. Інтонація розповідного речення. Інтонація спонукального речення. Мелодійний малюнок різних типів окличного речення.	8	2	4	2	
8.	Інтонація питального речення. Мелодійна схема різних типів питального речення.	8	2	4	2	
	Модульна контрольна робота	2				2
Разом за модуль III		24	6	10	6	2
Модуль IV						
9.	Фоностилістичний аспект фонетичного аналізу. Основні вимовні стилі. Вимовні рівні.	6	2	2	2	
10.	Загальна характеристика розмовного і повного стилів.	12	2	6	4	
	Модульна контрольна робота	2				2
Разом за модуль IV		20	4	8	6	2
Підсумковий контроль - іспит		30				30
Загальна кількість годин за рік		120	20	36	26	8/30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Теми лекцій:

1. Предмет і завдання теоретичної фонетики. Фонетика і фонологія. Методи фонетичного аналізу. Три аспекти вивчення фонетичної єдності. Фізіологічна і акустична фонетика. Перцептивна фонетика. Фонологія (функціональна фонетика). Фонема. Функції фонем . Позиційні варіанти фонем.
2. Фонематична система французької мови. Фізіологічний принцип класифікації звуків. Класифікація голосних і приголосних французької мови. Фонематична система французької мови. Класифікація голосних. Класифікація приголосних. Особливості системи голосних звуків французької мови, тенденції розвитку. Особливості системи приголосних звуків французької мови, тенденції розвитку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Теми лекцій:

3. Фонетичний склад. Складоутворення та складоподіл. Правила складоподілу. Фонетичні групи. Поняття про ритмічну групу. Граматичний мінімум ритмічної групи. Ритмічна група і наголос. Наголос. Типи наголосу. Емфатичний наголос. Функції наголосу у мовному потоці. Поняття про синтагму. Фонетичні характеристики синтагми.
4. Комбінаторна фонетика (характерні явища мовного потоку). Кількісні модифікації . Історична довгота голосних. Ритмічна довгота голосних. Довгота приголосних. Подвоєні приголосні.
5. Фонетичні явища мовного потоку. Зв'язування обов'язкове, заборонене, факультативне. Зчеплення і голосове зв'язування. [e] - випадне. Якісні модифікації фонем. Аккомодация. Ассимиляція. Чергування фонем.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Теми лекцій

6. Просодія. Надсегментний рівень фонетичного аналізу. Інтонація та її ознаки. Мелодика і інтонація. Функції інтонації. Схематичне зображення інтонації. 4 рівні діапазону голосу. Мелодика фонетичної фрази. 10 базових інтонацій П.Делаттра. Наголос. Типи наголосу. Функції наголосу у мовному потоці.
7. Інтонація різних комунікативних типів речень. Інтонація різних типів розповідного речення. Інтонація спонукального речення. мелодійний малюнок різних типів спонукального речення. Інтонація окличного речення. Мелодійний малюнок різних типів окличного речення.
8. Інтонація питального речення. Мелодійна схема питального речення. Спеціальне і загальне питальне речення. Інтонація питального речення з інверсією. Інтонація питального речення із структурою « est-ce-que ». Побудова питального речення в сучасній французькій мові.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

9. Фоностилестичний аспект фонетичного аналізу. Основні вимовні стилі. Три рівні усного мовлення. Загальна характеристика повного і розмовного стилів.
10. Загальна характеристика розмовного і повного стилів.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Розрахунок рейтингових балів роботи студента

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	10	10
2.	Відвідування практичних занять	1	18	18
3.	Виконання завдання з самостійної роботи	5	10	50
4.	Робота на практичному занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	18	180
5.	Модульна контрольна робота	25	4	100
Максимальна кількість балів				358

Коефіцієнт: $358:60=5,9$

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Реферат з дисципліни виконується з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмій студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання.

Виконання, оформлення та захист реферату здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Теми рефератів:

Змістовий модуль 1

1. Phonétique et phonologie. Méthodes d'analyse phonétique.
2. Particularités du système phonétique français. Base articulaire de la langue française.
3. Développement du système des voyelles françaises.
4. Développement du système des consonnes françaises.
5. Principes de classification de voyelles et des consonnes françaises.

Список рекомендованих джерел:

1. Shigarevskaja N. Traité de phonétique française. Cours théorique / N. Shigarevskaja. – Moscou : Vysšaja škola, 1982. – § 1–9, 77–81.
2. Бурчинский В.Н. Теоретическая фонетика французского языка : учебное пособие / В.Н. Бурчинский – М. : Восток-Запад, 2006. – С. 7–12.
3. Рапанович А.Н. Фонетика французского языка / А.Н. Рапанович. – М. : Высшая школа, 1980. – С. 5–19.

Змістовий модуль II

Протягом вивчення модулю II “Комбінаторна фонетика” студенти виконують серію письмових завдань спрямованих на аналіз способів взаємодії звуків у мовному потоці і найважливіших фонетичних чергувань.

Devoir 4**1. Etudiez la réalisation des phénomènes phonétiques dans le texte suivant et transcrivez ce dernier en API :**

Comme en France allait plus loin que les autres nations dans cet amour des faits et que j'avais choisi une époque récente et connue, je crus aussi ne pas devoir imiter les étrangers, qui, dans leurs tableaux, montrent à peine à l'horizon les hommes dominants de leur histoire [...]. Un traité sur la chute de la féodalité, sur la position extérieure et intérieure de la France au XVIIe siècle, sur la justice aux mains des parle

1. Комбінаторна фонетика (характерні явища мовного потоку). Фонетичний склад.
2. Історична довгота голосних. Ритмічна довгота голосних. Довгота приголосних.
3. Якісні модифікації фонем. Акомодація. Регресивна акомодація.
4. Якісні модифікації фонем. Прогресивна і регресивна асиміляція. Повна і часткова асиміляція.
5. Зв'язування обов'язкове, заборонене, факультативне.
6. Зчеплення і голосове зв'язування.

Список рекомендованих джерел:

1. Shigarevskaja N. Traité de phonétique française. Cours théorique / N. Shigarevskaja. – Moscou : Vyssšaja škola, 1982. – § 82–94, § 95–113.
2. Бурчинский В.Н. Теоретическая фонетика французского языка : учебное пособие / В.Н. Бурчинский. – М. : Восток-Запад, 2006. – С. 41–51.
3. Abry Dominique, Marie-Laure Chalaron. Phonétique 350 exercices. Hachette Livre, 1994. – P. 15.

A voir choix:

4. Селях А.С. Фонетика французского языка : теоретический курс / А.С. Селях, Н.С. Евчик. – Минск, 1984.
5. Виллер М.А. Фонетика французского языка / М.А. Виллер, М.В. Гордина, Г.А. Белякова. – Л., 1978.
6. Кашкина В.К. Аудиовизуальный курс речевой практики французского языка / В.К. Кашкина. – Воронеж : ВГУ, 1983. – С. 143–147.

Змістовий модуль III

- Надсегментний рівень фонетичного аналізу. Наголос. Ритм.
- Ритмічна група. Типи наголосу. Функції наголосу.
- Базові інтонеми за Полем Делаттром. Просодеми. Мелодійний малюнок фрази.

Змістовий модуль IV

- Фоностилистика. Стилї вимови.
- Фоностилистичні особливості повного стилю.
- Фоностилистичні особливості розмовного стилю.

Список рекомендованих джерел:

1. Shigarevskaja N. Traité de phonétique française. Cours théorique / N. Shigarevskaja. – Moscou : Vyssšaja škola, 1982. – § 137.
2. Бурчинский В.Н. Теоретическая фонетика французского языка : учебное пособие / В.Н. Бурчинский. – М. : Восток-Запад, 2006. – С. 58–59.

Критерії оцінювання реферату

№ п/п		Максимальна кількість балів
1.	Складання плану	1
2	Аналіз змісту першоджерел	4
3.	Логічна послідовність викладення	7
4.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом		15

Карта самостійної роботи студента

Змістовний модуль		Бали	Термін виконання (місяці)
Модуль 1		2x5=10	лютий
Модуль 2		3x5=15	березень
Модуль 3		3x5=15	квітень
Модуль 4		2x5=10	травень
Разом 26 годин		50 балів	

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожен модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності

Навчально-методична карта дисципліни “Теоретична фонетика” (французька мова)

Разом: 120 години

Аудиторні заняття: 56 год.

З них:

лекції: 20 год.;

практичні: 36 год.

Модульний контроль: 8 год.

Самостійна робота: 26 год.

Підсумковий контроль – 30 год

Модуль	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV	
	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9	Т.10
Теми практичних занять	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9	Т.10
Присутність на лекціях	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Присутність на практичних заняттях	1	1	3	2	2	1	2	2	1	3
Робота на практичних заняттях	10	10	30	20	20	10	20	20	10	30
Виконання завдання з самостійної роботи	2x5=10		3x5=15			3x5=15			2x5=10	
Проміжний модульний контроль	25		25			25			25	
Кількість балів за модуль	59		120			98			92	
Всього балів	358									
Підсумковий контроль (іспит)	40									

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бурчинский В.Н. Теоретическая фонетика французского языка: учебное пособие. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2006. – 181с.
2. Селях А.С. Фонетика французского языка. – Мн., 1988. -195с.
3. Виллер М.А. Фонетика французского языка: учебное пособие. – Л.: «Просвещение», 1977. – 240с.

Додаткова література

1. Lucile Charliac. Annie-Claude Motron. Phonétique progressive du français. Clé Internationale. Martine Olivier, 1998. - 272р.
2. Рудковська А.Ю. Навчальні завдання з фонетики французької мови. – К.: Київ. ун-т ім. Т. Шевченка, 2008. – 40с.
3. Chigarevkaia Traité de phonétique française : Cours théorique. – М.: «Высшая школа», 1073. – 272с.
4. Рапанович А.Н. Фонетика французского языка. – М.,1980. – 267с.
5. Торсуева И.Г. Теория интонации. – М., 1974.- 222с.
6. Щерба Л.В. Фонетика французского языка. – М.,1960.- 309с.
7. Катагощина Н. А. О современном французском произношении.– М., 1974.- 85с.

Інтернет-джерела

1. <http://www.lepointdufle.net/phonetique.htm>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=teniTqcbFck>

3. http://prononciation.tripod.com/premiers_pas.htm
4. <http://www.youtube.com/watch?v=nhH51nv8k1Y> (вимова французьких приголосних)
5. <http://www.youtube.com/watch?v=IOZfMJT0BvQ> (вимова французьких голосних)
6. <http://www.youtube.com/watch?v=QV-auFSTrMY> (вимова напівголосних і носових звуків)
7. <http://flenet.unileon.es/phon/cahier/#sonY> (вимова закритих голосних, напівголосних і оклюзивних приголосних)
8. http://www.clipclass.net/pronunciation/phonetique_e_intro.htm (вимова трьох французьких "e")
9. <http://www.french.hku.hk/starters/fonetik/fiche09web.htm>
10. http://fr.wikipedia.org/wiki/Quantit%C3%A9_syllabique
11. <http://www.salle34.net/la-phrase-exclamative-et-les-outils-exclamatifs/>